

ChatGPT

kézikönyv

Ineviq © 2024

Tartalomjegyzék

Az AI és a nagy nyelvi modellek világa	2
Mi az a Mesterséges Intelligencia?.....	3
Mi az a Generatív AI?	5
ChatGPT	6
Mi a ChatGPT és mire jó?.....	6
A ChatGPT hatékony használata és korlátai	6
Mire használható jól?	7
Mire nem használható jól?.....	7
Beszél magyarul?.....	7
Miben más, mint a többi nyelvi modell?.....	8
Funkciók.....	8
Ingyenes verzió	8
Fizetős verzió	9
Megéri a fizetős verzió?	10
Prompt engineering	11
Promptolási stratégiák.....	11
Priming (Kiindulási pont).....	12
Instruction Clarity (Tiszta, egyértelmű utasítások)	13
Iterative Refinement (Iteratív finomítás).....	14
Chain-of-Thought Prompting (Gondolatmenet szerinti promptolás).....	16
Zero-Shot és Few-Shot Learning (Nulla és néhány példás tanulás)	17
Role-based prompting (Szerep alapú promptolás)	19
Format-based prompting (Formátum szerinti promptolás).....	20
Példák	22
Végző	24

Az AI és a nagy nyelvi modellek világa

Üdv az AI világában! Ez az e-book azoknak szól, akiknek új az elmúlt pár év technikai robbanása, és most ismerkednek az AI lehetőségeivel. Kifejezetten azoknak az olvasóinknak ajánljuk, akik nem rendelkeznek mély technikai tudással, de szeretnék megérteni és kihasználni az AI által kínált versenyelőnyt mindennapi életükben és munkájukban.

Az AI technológia néhány éve igazi forradalmon esik át, észveszejtő tempóban fejlődik. Hétről hétre jönnek ki az új eszközök, egyre több területre gyűrűzik be, átalakítva azt, hogy hogyan dolgozunk, kommunikálunk, és hozunk döntéseket.

Ebben a rövid e-bookban arra teszünk kísérletet, hogy egyszerű és közérthető nyelven bemutassuk az AI, és kifejezetten az úgynevezett Large Language Model-ek (LLM), működését és használatát. Ilyen modell a ChatGPT is. Megismerkedhetsz azokkal az alapvető fogalmakkal és stratégiákkal, amelyek segítenek megismerni és használni ezeket az eszközöket a hatékonyság és kreativitás növelésére, a mindennapi feladatok megkönnyítésére.

Célunk, hogy lebontsuk azokat a technológiai korlátokat, tévhiteket, félelmeket, amelyek eddig talán távol tartottak az AI világtól, és bemutassuk, hogy a mesterséges intelligencia nem csak a programozók és guruk számára érhető el, ma már mindenki számára nyitott. Számos gyakorlati utasításon, példán keresztül mutatjuk be, hogyan alkalmazható az AI technológia a hétköznapi életben.

Akár a karrieredben szeretnél versenyelőnyre szert tenni, akár csak szeretnél többet megtudni arról, hogyan teheti könnyebbé és izgalmasabbá a technológia a feladataid, vagy drasztikus hatékonyságnövelésre vágysz, ez a könyv neked szól.

Az AI berobbant az életünkbe, és itt is marad velünk. Ne maradj le, lépj be velünk az AI világába!

Mi az a Mesterséges Intelligencia?

A mesterséges intelligencia (Artificial Intelligence, AI) önmagában elég tág fogalom, olyan technológiai megoldásokat foglal magában, amelyek során a gépek emberi intelligenciát mimikálnak. Ez az egészen egyszerű, néhány paraméteres döntésektől a digitális személyi asszisztensekig sok mindent magába foglal. Az AI egyáltalán nem új, már évtizedek óta kutatja és használja az emberiség. Az újdonság, amit az elmúlt pár évben látunk, a megnövekedett számítási kapacitások, és az új felépítésű AI modellek vívmánya.

Ahogy a mindennapi beszédben, ebben az e-bookban is AI alatt a komplexebb rendszereket értjük, amik képesek tanulni, döntéseket hozni, és összetett problémákat megoldani anélkül, hogy pontos utasításokat kellene követniük minden egyes lépéshez.

Néhány példa AI-ra, amit mindennap használunk:

1. Okostelefonok: Az okostelefonokban található személyi asszisztensek, mint a Siri vagy a Google Asszisztens, AI-t használnak a felhasználói parancsok értelmezéséhez és végrehajtásához.
2. Ajánló Rendszerek: Az online vásárlási platformok és streaming szolgáltatások, mint az Amazon és a Netflix, AI alapú ajánló rendszereket használnak annak érdekében, hogy személyre szabott ajánlatokat kínáljanak, felhasználva a korábbi vásárlási vagy fogyasztási szokásainkat.
3. Képfelismerés: A fotókat kezelő alkalmazások, mint a Google Fotók, AI-t használnak a képeken szereplő emberek, helyszínek és tárgyak felismeréséhez és csoportosításához, megkönnyítve a keresést és a rendszerezést.
4. Virtuális Ügyfélszolgálat: Sok cég és szervezet használ AI chatbotokat, hogy azonnali válaszokat tudjanak nyújtani gyakori ügyfélszolgálati kérdésekre, növelve ezzel a hatékonyságot és csökkentve az emberi ügyfélszolgálati munkatársak terhelését.
5. Navigációs Rendszerek: A Google Maps és más navigációs alkalmazások AI-t használnak a forgalmi viszonyok elemzésére és a leggyorsabb útvonalak megtalálására.

Az AI technológiák rohamosan fejlődnek, és napról napra új területeken jelennek meg. Ez lehetővé teszi számunkra, hogy hatékonyabban végezzük a mindennapi tevékenységeinket, de kényszerpályára is állít, hiszen aki nem csatlakozik a forradalomhoz, az lemarad. Jó hír, hogy az AI megértése és alkalmazása ma már nem csak a technológiai szakemberek kiváltsága, rengeteg eszközt technikai ismeret nélkül is használhatunk.

Mi az a Generatív AI?

A Generatív AI a mesterséges intelligenciák közül az a fajta, ami képes úgy új tartalmakat létrehozni, hogy az az adat előtte nem létezett. Tehát szöveget, képeket, zenéket vagy akár videókat generál korábban nem létező adatokból. Egy jó modellnél ezek a generált tartalmak meglepően emberiek, ezért sokszor nehéz is megállapítani, hogy egy tartalmat ember vagy AI készített.

Mivel ezek a modellek tanulásra és alkalmazkodásra képesek, így új ötleteket is tudnak szolgáltatni, amelyeket korábban csak emberek tudtak. Persze nem kell megijednünk, habár a tartalmakat ténylegesen a modell generálja, a tanuláshoz létező adatot használ fel – valóban innoválni nem képes, csak a meglévő tudást egy új formában létrehozni. Például képes lehet egy festményt létrehozni Picasso stílusban, de nem lett volna képes Picasso stílusát megalkotni.

A Nagy Nyelvi Modellek (Large Language Model, LLM), mint például a ChatGPT, a generatív AI egyik legismertebb és legelterjedtebb alkalmazása. Ezek a modellek hatalmas, többnyire szöveges adathalmazokból tanulnak, hogy értelmezni tudják a nyelvet és képesek legyenek emberi nyelven, emberhez hasonló válaszokat generálni. A ChatGPT például képes beszélgetéseket folytatni, cikkeket írni, ötleteket adni és még sok más feladatot ellátni, mintha a chat másik oldalán egy élő emberrel beszélgetnénk.

A generatív AI és az LLM-ek kapcsolata szoros, mivel az LLM-ek a generatív AI egyik legújabb és mindennapi életben leggyakrabban használt formáját képviselik. Ennek ellenére legyünk tisztában vele, hogy a generatív AI sokkal több, mint a nyelvi modellek, és a ChatGPT is (sok másik mellett) egy LLM.

ChatGPT

Mi a ChatGPT és mire jó?

A ChatGPT egy mesterséges intelligencia alapú chatbot (beszélgetéseket folytató alkalmazás), amelyet az OpenAI fejlesztett ki és publikált 2022-ben. Képes emberhez hasonló párbeszédet folytatni, válaszolni a kérdésekre, szövegeket írni különböző stílusokban és témákban, segítséget nyújtani tanulásban és kreatív feladatokban. A ChatGPT-t széles körben használják tartalomgenerálásra, információgyűjtésre, ötletelésre, programozási problémák megoldására, oktatási segédanyagként és még sok más területen.

Mivel a ChatGPT elképesztő adatmennyiségen lett betanítva, hatalmas tudása van a világról. Tekinthetünk rá úgy, mint egy emberiséget összehozó, kezdetleges kognitív tudásra. Főzéstől a kertészkedésig, építészettől a jogász ismeretekig, nagyjából mindenre tud elég jó választ adni (természetesen az emberi szakértőket nem helyettesíti, de a kérdések nagyrésztében legalább iránymutatást tud adni).

Rendkívül sokoldalú, és tényleg nagyon hasznos tud lenni, de fontos, hogy a ChatGPT ma sem, és a jövőben sem helyettesítheti teljes mértékben az emberi gondolkodást és szakértelmet. A válaszait az ismeretei alapján generálja, de nem rendelkezik az emberi kreativitással, intuícióval, illetve az információk helyességét sem tudja ellenőrizni. Ezért, bár a ChatGPT kiváló eszköz, fontos, hogy kritikusan kezeljük a kapott válaszokat, és szükség esetén ellenőrizzük azokat.

A ChatGPT hatékony használata és korlátai

A ChatGPT számos területen nyújt hatalmas segítséget, például a szövegalkotásban, kutatásokban, tanácsadásban. Ezen felül remekül használható cikkek, blogbejegyzések írásához, kreatív ötletek kidolgozásához, tanulási anyagok összeállításához, vagy akár programozási kódok írásához és javításához.

Emellett fontos tisztában lenni a korlátaival is. A hatékony felhasználás érdekében fontos, hogy realisztikus elvárásaink legyenek, és tudjuk, miben tud és miben nem tud segíteni nekünk.

Mire használható jól?

- Tartalomgenerálás: cikkek, posztok, blogcikkek, hírlevelek írása
- Nyelvi feladatok: fordítás, szövegértés, szöveg összefoglalása
- Kutatás: piackutatás, információgyűjtés, ötletelés, brainstorming
- Ismeretszerzés: komplex témák egyszerű ismertetése
- Oktatás és tanulás: tanulási anyagok és összefoglalók készítése
- Programozás: kódok írása, hibák megtalálása és javítása

Mire nem használható jól?

Bár a ChatGPT rengeteg területen alkalmazható, vannak olyan feladatok, amelyek megoldására nem alkalmas vagy nem hatékony:

- Teljes munkafolyamatok automatizálása: A ChatGPT nem képes teljes emberi munkafolyamatokat önállóan végrehajtani, különösen, ha ezek interakciókat igényelnek más rendszerekkel vagy szoftverekkel.
- E-mailek és üzenetek küldése: Bár képes e-mail sablonokat és vázlatokat generálni, nem tudja ezeket automatikusan elküldeni.
- Pontos és aktuális információ: Mivel a ChatGPT is korábbi adatokból és információkból tanult, nem mindig nyújt naprakész vagy pontos adatokat, különösen a friss hírekben vagy újdonságokban.

Beszél magyarul?

Igen! A ChatGPT több nyelven is képes kommunikálni, beleértve a magyart is. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy mivel nyelvi adatokon tanították, és ezekben az adatokban felülreprezentált volt az angol nyelvű adat, tapasztalat szerint az angol nyelvű kérdésekre adott angol válaszok a legpontosabbak és legemberibbek.

Miben más, mint a többi nyelvi modell?

A ChatGPT-n kívül sok más nyelvi modell is létezik. Ezek egy része ingyenes, nyílt forráskódú, mások fizetősek, illetve nem mindegyik érhető el online chat formában.

A nyelvi modellek egyik fontos paramétere a mérete. Ez nagyjából azt jelenti, hogy mennyire komplex szöveget tud feldolgozni és generálni. A ChatGPT méretét tekintve az e-book írásakor az egyik legnagyobb és legfejlettebb modell. Ez a hatalmas méret és komplexitás lehetővé teszi számára, hogy megdöbbenően jól megértse és értelmezze a felhasználói utasításokat – részben ebből is fakad a népszerűsége.

Azonban a ChatGPT igazi ereje nem csak a méretében rejlik, hanem abban is, ahogyan kezeli a kontextust. Az beszélgetések során a ChatGPT képes megjegyezni és felhasználni a beszélgetés korábbi részleteit, ami lehetővé teszi számára, hogy koherens és értelmes válaszokat adjon, és folyamatosan alkalmazkodjon a beszélgetés alakulásához. Ez a kontextusértési képessége teszi a ChatGPT-t igazán emberivé és hatékonná. Más nyelvi modellek is rendelkezhetnek ezzel a képességgel, de a tapasztalat szerint jelenleg a ChatGPT az egyik, ha nem a legjobb a beszélgetés kontextusának kezelésében.

Például, ha a beszélgetés elején adunk egy instrukciót, hogy milyen részletességben, vagy milyen stílusban válaszoljon, azt a beszélgetés későbbi részében is fenntartja. Ha azonos beszélgetésen belül egy korábbi üzenetváltásra hivatkozunk, érti, miről van szó.

Funkciók

Ingyenes verzió

A ChatGPT mellett, hogy remekül érti az emberi nyelvet, kiegészítő funkciókat is kapott, hogy még hatékonyabban tudjunk vele dolgozni. Az ingyenes felhasználók az e-book írásakor a GPT-3.5 modellhez férnek hozzá korlátlanul, és a GPT-4o modellhez korlátozottan. Mindkettő remek mindennapi feladatokra, és alkalmi felhasználóknak tökéletes.

Fizetős verzió

A fizetős verzióban helyet kapott a GPT-4 modell, ami jóval nagyobb, mint elődje, a 3.5-es. Illetve a GPT-4o modellt is korlátlanul használhatjuk, ami a 4-es modellnek egy gyorsabb, egyszerűbb változata. Ez azt eredményezi, hogy a parancsokat jobban megérti, már-már kitalálja, hogy mire gondoltunk. Emellett a nagyobb modellnek hála jobb, emberibb szöveget is generál.

A szövegfeldolgozó képességein felül néhány extra funkciót is kapunk, ha a fizetős modellt választjuk. Ha gyakran használjuk a ChatGPT-t (napi többször), érdemes lehet előfizetni.

DALL-E

A fizetős verzió lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy a DALL-E képgeneráló funkcióját használják. Ez az OpenAI képgeneráló modellje, ami képek és vizuális tartalmak létrehozására képes. Például egy marketinges kérhet egyedi grafikákat közösségi média posztokhoz, amelyeket a DALL-E generál számára. A DALL-E-vel generált képeknek van egy jellegzetes stílusa, tapasztalt szemek hamar kiszúrnák, ezért publikus anyagokban csak módjával használjuk – léteznek ennél jobb képi modellek. Azonban hatalmas előnye a chat-be való integráció. A kontextust a chat itt is megőrzi, így itt is tudunk a beszélgetésben korábban utalva képet kérni, vagy a képeket iteratívan módosítani.

A képkezelés a generáláson kívül képes képet értelmezni is. Például egy növényről vagy ételről a fotót betöltve elmondja, mi az, a beszélgetésben pedig további információt kérhetünk róla.

Böngészés

A ChatGPT fizetős verziója valós idejű internetes böngészésre is képes, ami lehetővé teszi, hogy a legfrissebb információkat gyűjtse be nekünk. Ezt a funkciót használva például egy projektmenedzser friss piaci trendeket és versenytársak adatait keresgélheti a döntései megalapozásához. A háttérben nagyvonalakban annyi történik, hogy a kérés alapján megalkot egy keresési kifejezést, amire aztán egy keresőmotorral rákeres. Ezután a talált oldalakat meglátogatja, és összefoglalja nekünk a tartalmát. Tehát „csak” azt találja meg, amit mi is meg tudunk, viszont azt nagyon gyorsan, és kényelmesen összefoglalja nekünk.

Adatelemzés és fájlkezelés

Fájlokat tölthetünk fel, amiket a ChatGPT képes értelmezni. Gyakori felhasználása, hogy egy Excel adattáblát feltöltünk, és abból kérünk kimutatásokat, betekintéseket. De a funkció nem csak Excel-el működik, képes több fajta fájlt is olvasni. Például egy HR munkatársnak segítségül lehet, aki jelöltek önéletrajzait szeretné áttekinteni és összehasonlítani. Ez a funkció korlátozottan az ingyenes verzióban is elérhető.

Egyéni GPT-k

A prémium előfizetők számára elérhetők az úgynevezett egyéni GPT appok is. Ezek az appok tulajdonképpen kontextust adnak egy-egy beszélgetésnek. Feltölthetünk dokumentumokat, adhatunk be neki valamilyen speciális információt, illetve beállíthatjuk a formátumot és stílust is. Emellett képes akciókat is végrehajtani – ezek külsős rendszerrel való integrációk, például egy belső adatbázissal vagy harmadik féltől származó szolgáltatással. Rengeteg közösségi GPT app létezik, mindenféle felhasználói igényekre létrehozva, mindenféle külsős alkalmazásokkal összekapcsolva. Amellett, hogy ezeket használhatjuk, létre is hozhatunk magunknak ilyen appokat. Például egy pénzügyi elemző készíthet egy appot a vállalatának adataival, üzleti tervével, költségvetésével, hogy azok összességéből értékes információt nyerhessen ki, vagy kérdezhesen belőlük.

Megéri a fizetős verzió?

Attól függ... Ha rendszeresen használjuk a ChatGPT-t, és a nyelvi kapacitásai felül legalább egy-két fizetős funkciót is használunk, valószínűleg igen – de számítsunk rá, hogy a megtérülés nem lesz kézzel fogható. Ez is egy szoftver, amiért fizetünk, a feladatokat valószínűleg enélkül is el tudjuk látni, de segít nekünk hatékonyabban, gyorsabban dolgozni.

Prompt engineering

Bár a nyelvi modellek emberi nyelven értenek, intelligenciával nem rendelkeznek, és nem is gondolatolvasók. Aki már használt ilyen eszközöket, észrevehette, hogy gyakran nem arra válaszol, vagy nem úgy, ahogy azt a felhasználó értette. Ahhoz, hogy olyan válaszokat kapjunk, amilyenre szükségünk van, meg kell tanulnunk, hogy mit, és hogyan mondjunk a modellnek.

Ezt írja le a prompt engineering, ami a mesterséges intelligencia, különösen az LLM modellek, mint például a ChatGPT hatékony használatának művészete és tudománya. Magában foglalja a kérdések és utasítások olyan módon történő megfogalmazását, amely a lehető leghasznosabb és legrelevánsabb válaszokat adja. Tehát tulajdonképpen arról szól, hogyan kérdezzünk a nyelvi modellektől.

2024-ben a prompt engineering még egy egészen új terület, kevés kutatással és anyaggal. Ennek ellenére igen fontos, mivel az AI technológiák a mostaninál csak egyre elterjedtebbek és elérhetőbbek lesznek. A hatékony prompt engineering képessége lehetővé teszi, hogy jobban kiaknázzuk az AI potenciálját, legyen szó akár üzleti döntéshozatalról, kreatív tartalom előállításáról vagy személyes produktivitás növeléséről.

A prompt engineering alapszintű elsajátítása mindenki számára, aki nyelvi modelleket használ, elengedhetetlen. Lehetővé teszi a hatékony kommunikációt az AI-al, csökkentve a félreértések és téves válaszok kockázatát. Úgy is lehet rá gondolni, mint egy híd az emberi gondolkodás és az AI által generált válaszok között.

Természetesen nem kell ebből sem tudóssá válni, elég, ha néhány jól bevált és kipróbált stratégiát követünk.

Promptolási stratégiák

Promptolásnak nevezzük azt a folyamatot, amikor valamit kérünk egy nyelvi modelltől. Az, hogy ezt milyen formátumban tesszük, és egészen konkrétan miket írunk bele, nagyban befolyásolja a modellt a válaszadásban. Néhány formátum egyes

esetekben hatékonyabbnak bizonyul, mint a többi, ezért érdemes tudnunk, a promptolással hogyan befolyásolhatjuk a kimenetet. Ezeket a promptolási módszereket nevezzük promptolási stratégiáknak. Helyes használatuk hatalmas különbséget jelenthet a válasz használhatóságában.

A promptolási stratégiák elsajátítása az átlagos felhasználónak nem elméleti tudásról szól; a valódi megértés és készségszintű használat gyakorlással érhető el. Mint minden készség elsajátításánál, itt is az ismétlés a siker kulcsa. A különböző helyzetekben való alkalmazásuk révén jobban megértjük, hogyan reagálnak a nagy nyelvi modellek a különböző típusú promptokra, és hogyan finomíthatjuk kérdéseinket a kívánt válaszok eléréséhez.

Ebben a fejezetben megismerheted a 7 legfontosabb promptolási stratégiát, mindennapi példákon keresztül. Az egyes stratégiákhoz rövid leírás és példa promptok tartoznak magyar és angol nyelven.

Priming (Kiindulási pont)

A priming stratégia során kontextust vagy példát adunk a modellnek, hogy segítsük az adott feladat vagy kérdés megértését. Ez csökkenti a válaszokban a kétértelműséget, mivel a modell már az elején kap egy világos utasítást, hogy milyen típusú információt vagy választílust várunk. Nagyjából arról van szó, hogy egy kiindulási pontot adunk a modellnek, ami alapján a válaszát el tudja kezdeni – ezzel abba az irányba indítjuk el, amerre a várt válasz van.

Példák:

1. Összefoglaló a holdról:
 - HU: "Tudnál írni egy rövid összefoglalót a Holdról, mint a Föld természetes holdjáról, beleértve a főbb jellemzőit és érdekességeit?"
 - EN: "Could you provide a brief overview of the Moon as Earth's natural satellite, including its main features and interesting facts?"
2. E-mail írása ügyfélpanasz kezelésére:
 - HU: "Fogalmazd meg egy udvarias választ egy ügyfélnek, aki panaszkodik a szállítási késedelem miatt, biztosítva őt arról, hogy ügyelünk a megoldásra."

- EN: "Please compose a polite response to a customer complaining about a delivery delay, assuring them that we are attentive to resolving the issue."
- 3. Hírlevél készítése egy új termékről:
 - HU: "Készíts egy magával ragadó hírlevelet egy új konyhai eszköz bevezetésére, kiemelve a termék előnyeit és felhasználási lehetőségeit."
 - EN: "Create an engaging newsletter for the launch of a new kitchen gadget, highlighting the product's benefits and uses."
- 4. Cikk írása a távmunka előnyeiről:
 - HU: "Írj egy informatív cikket a távmunka előnyeiről, beleértve a rugalmasságot, a megnövekedett termelékenységet és a munka-élet egyensúly javulását."
 - EN: "Write an informative article on the benefits of remote work, including flexibility, increased productivity, and improved work-life balance."
- 5. Tanács kérése a növénygondozásban:
 - HU: "Adnál néhány tippet a beltéri növények gondozásához, különös tekintettel a megfelelő öntözési gyakoriságra és fényigényre?"
 - EN: "Could you give some tips on caring for indoor plants, with a focus on proper watering frequency and light requirements?"

Instruction Clarity (Tiszta, egyértelmű utasítások)

Ennél a stratégiánál tisztán és egyértelműen fogalmazunk meg kéréseket, csökkentve a kétértelműséget. Ez segít a modellnek abban, hogy hatékonyabban értelmezze a feladatot és relevánsabb, pontosabb válaszokat adjon. Akkor használjuk, ha a várt válasz az átlagostól eltér, vagy olyan információt igényel, ami nem áll a modell rendelkezésére. A priming stratégiával rokon, és igen hasonló. A kettő között a különbség az, hogy priming-nál egy kiindulási pontot adunk meg, itt pedig minden egyes részletet, ami fontos lehet az információ szempontjából.

Példák:

1. Recept írása konkrét diétás korlátozásokkal:

- HU: "Készíts egy gluténmentes és tejmentes sütemény receptet, amely nem tartalmaz mű mesterséges édesítőszereket."
 - EN: "Create a gluten-free and dairy-free cake recipe that does not include artificial sweeteners."
2. Önéletrajz frissítése adott munkakörre:
- HU: "Frissítsd az önéletrajzomat, hogy kiemelje a projektmenedzsment és csapatvezetési készségeimet, kifejezetten egy IT projektmenedzser pozícióra."
 - EN: "Update my resume to highlight my project management and team leadership skills, specifically for an IT project manager position."
3. Válaszlevél írása üzleti ajánlatra:
- HU: "Fogalmazz meg egy hivatalos választ egy üzleti ajánlatra, amely kifejezi az érdeklődésünket, de további részletekért és megbeszélésért kér."
 - EN: "Compose a formal response to a business proposal expressing our interest but asking for further details and a meeting."
4. Tudományos cikk összefoglalása laikusok számára:
- HU: "Írj egy rövid, érthető összefoglalót egy új tudományos felfedezésről az átlagember számára, kerülve a szakzsargont."
 - EN: "Write a brief, understandable summary of a new scientific discovery for the average person, avoiding technical jargon."
5. Utazási terv készítése adott preferenciákkal:
- HU: "Tervezz egy hetes utazást Japánba, figyelembe véve a kulturális látványosságok iránti érdeklődést és a vegetáriánus étkezési igényeket."
 - EN: "Plan a one-week trip to Japan, taking into account an interest in cultural sites and vegetarian dietary requirements."

Iterative Refinement (Iteratív finomítás)

Az iteratív finomítás azt jelenti, hogy a kezdeti választ követően további információkat adunk hozzá vagy módosításokat végzünk a promptban, hogy pontosítsuk és javítsuk a modell által nyújtott válaszokat. Ez segít a modellnek abban, hogy jobban megértse a felhasználó igényeit és egyre relevánsabb információt nyújtson. Akkor használjuk, ha mi magunk sem tudjuk, milyen választ várunk. A kezdeti válasz nekünk ad kontextust,

és onnan már be tudjuk lőni, mire vagyunk pontosan kíváncsiak, ezt közöljük a modellel.

Példák:

1. Kezdeti kérdés:

- HU: "Milyen ételeket lehet gyorsan elkészíteni vacsorára?"
- EN: "What are some quick meals to make for dinner?"
- Finomítás: "Kérlek, adj olyan recepteket, amelyek kevesebb mint 20 perc alatt elkészíthetők és vegetáriánusok."
- Refinement: "Please provide recipes that can be prepared in under 20 minutes and are vegetarian."

2. Kezdeti kérdés:

- HU: "Milyen gyakorlatokat ajánlanál a hátfájdalom csökkentésére?"
- EN: "What exercises would you recommend for reducing back pain?"
- Finomítás: "Azokra a gyakorlatokra vagyok kíváncsi, amelyek otthon, eszközök nélkül végezhetők."
- Refinement: "Focus on exercises that can be done at home without any equipment."

3. Kezdeti kérdés:

- HU: "Milyen tippeket adnál a hatékony időgazdálkodáshoz?"
- EN: "What tips would you give for effective time management?"
- Finomítás: "Kérlek, sorold fel azokat a módszereket, amelyek különösen jól működnek távmunkában."
- Refinement: "Please list the methods that are particularly effective for remote work."

4. Kezdeti kérdés:

- HU: "Hogyan lehet növelni egy weboldal látogatottságát?"
- EN: "How can one increase website traffic?"
- Finomítás: "Adjon konkrét SEO stratégiákat és eszközöket, amelyek segítenek javítani a weboldal rangsorolását."
- Refinement: "Provide specific SEO strategies and tools that help improve website ranking."

5. Kezdeti kérdés:

- HU: "Mik a legfontosabb szempontok egy sikeres prezentációhoz?"
- EN: "What are the key considerations for a successful presentation?"

- Finomítás: "Kérlek, adj példákat a vizuális anyagok hatékony használatára a prezentációkban."
- Refinement: "Please give examples of effective use of visual aids in presentations."

Chain-of-Thought Prompting (Gondolatmenet szerinti promptolás)

A gondolatmenet szerinti promptolás során egy logikai lépéssorozatot fogalmazunk meg a promptban, hogy segítsük a modellt a következtetési folyamat végigvezetésében. Ez remek stratégia, ha komplex válaszokat várunk, vagy egy gondolatmenet mentén várjuk a választ. Mivel a modellek nem intelligensek, a következtetéseik gyakran hibásak – ebben tud segíteni, ha a logikai lépéseket előre megadjuk.

Példák:

1. Matematikai probléma megoldása:
 - HU: "Ha egy tortát 8 egyenlő részre osztunk, és 3 darabot megeszünk, hány marad? Kezdd azzal, hogy megállapítod, hány szelet van eredetileg, és vonj le belőle 3-at."
 - EN: "If a cake is divided into 8 equal parts, and we eat 3 pieces, how many are left? Start by determining how many slices there are initially, then subtract 3."
2. Döntési folyamat egy termék vásárlásakor:
 - HU: "Amikor egy új laptopot választok, milyen szempontokat kell figyelembe vennem? Kezdjük az árral, majd nézzük a teljesítményt, és végül vegyük figyelembe a véleményeket."
 - EN: "What factors should I consider when choosing a new laptop? Start with the price, then consider the performance, and finally take into account the reviews."
3. Problémamegoldási folyamat a munkahelyen:
 - HU: "Hogyan kezeljük az ütemtervünkben felmerülő késedelmeket? Elemezzük a késedelem okát, határozzunk meg prioritásokat a feladatok között, és kommunikáljunk az érintett felekkel."

- EN: "How do we address delays in our schedule? Analyze the cause of the delay, prioritize tasks, and communicate with stakeholders."
4. Recept módosítása adott ételallergia figyelembevételével:
- HU: "Hogyan készíthető a brownie gluténmentesen? Válasszunk gluténmentes lisztet, ellenőrizzük a többi összetevőt allergének szempontjából, és kövessük a szokásos receptet ezekkel a módosításokkal."
 - EN: "How can I make a brownie gluten-free? Choose gluten-free flour, check other ingredients for allergens, and follow the regular recipe with these adjustments."
5. Utazási útvonal tervezése több állomással:
- HU: "Hogyan tervezzünk egy Európai utazást, amely magában foglalja Párizst, Rómát és Barcelonát? Kezdjük Párizsból, válasszuk ki a legmegfelelőbb közlekedési módot Rómába, majd zárjuk a túrát Barcelonában."
 - EN: "How do we plan a trip through Europe that includes Paris, Rome, and Barcelona? Start from Paris, choose the best mode of transport to Rome, then conclude the trip in Barcelona."

Zero-Shot és Few-Shot Learning (Nulla és néhány példás tanulás)

A nulla példás tanulás során a modellt úgy kérjük meg egy feladat elvégzésére, hogy nem adunk neki korábbi példákat a feladatra. A néhány példás tanulásnál pedig néhány példát biztosítunk, hogy segítsük a modellt a feladat jobb megértésében. Ezek a technikák segítenek a modellnek abban, hogy meglévő tudását alkalmazva új típusú feladatokat oldjon meg. A nulla példás tanuláshoz mi is egyszerű promptokat használhatunk, nem kell ismeretekkel rendelkezünk a témában. Ugyanakkor a válasz is lehet, hogy nem olyan, amire gondoltunk. Néhány példás tanulásnál, mivel már egy-két példát adtunk, hogy mire gondolunk, a modell könnyebben megérti, mit várunk.

Példák Zero-Shot Learningre:

1. Definíció kérése anélkül, hogy példát mutatnánk:
 - HU: "Mi a fotoszintézis folyamata?"
 - EN: "What is the process of photosynthesis?"

2. Összefoglalás kérése specifikus előismeret nélkül:
 - HU: "Foglald össze a 'Háború és béke' cselekményét."
 - EN: "Summarize the plot of 'War and Peace'."
3. Útmutatás kérése anélkül, hogy példát adnánk:
 - HU: "Hogyan készíthetek házi kenyérsütőben kenyeret?"
 - EN: "How can I make bread in a home bread maker?"
4. Javaslat kérése előzetes példák nélkül:
 - HU: "Milyen gyakorlatokat ajánlanál a stresszcsökkentésre?"
 - EN: "What exercises would you recommend for stress reduction?"
5. Vélemény kérése konkrét példák nélkül:
 - HU: "Mi a véleményed a mesterséges intelligencia etikai kihívásairól?"
 - EN: "What is your opinion on the ethical challenges of artificial intelligence?"

Példák Few-Shot Learningre:

1. Email írása néhány példa alapján:
 - HU: "Írj egy ügyfélszolgálati választ erre a panaszra: 'A termékem sérült állapotban érkezett.' Itt van két korábbi válaszuk hasonló esetekre: [Példa 1], [Példa 2]."
 - EN: "Write a customer service response to the complaint: 'My product arrived damaged.' Here are two previous responses for similar cases: [Example 1], [Example 2]."
2. Cikkírás néhány példa segítségével:
 - HU: "Készíts egy cikket a fenntartható divatról, példát véve ezekről a cikkekről: [Cikk 1], [Cikk 2]."
 - EN: "Create an article on sustainable fashion, drawing inspiration from these articles: [Article 1], [Article 2]."
3. Recept módosítása néhány adott példa alapján:
 - HU: "Alakítsd át ezt a hagyományos csokoládétorta receptet cukormentessé, felhasználva ezt a két alternatív receptet: [Recept 1], [Recept 2]."
 - EN: "Modify this traditional chocolate cake recipe to be sugar-free, using these two alternative recipes as a guide: [Recipe 1], [Recipe 2]."
4. Tanácsok adása néhány példa segítségével:

- HU: "Adj tanácsot újonnan induló vállalkozásoknak a pénzügyi stabilitás elérésére, az alábbi sikertörténetek alapján: [Történet 1], [Történet 2]."
 - EN: "Provide advice to new startups on achieving financial stability, based on the following success stories: [Story 1], [Story 2]."
5. Design ötletek generálása néhány példa alapján:
- HU: "Tervezz egy modern irodai belsőt, felhasználva ezeket a korábbi projekteket: [Projekt 1], [Projekt 2]."
 - EN: "Design a modern office interior, drawing inspiration from these past projects: [Project 1], [Project 2]."

Role-based prompting (Szerep alapú promptolás)

A szerep-alapú promptolás során egy adott szerepet vagy személyiséget rendelünk a modellhez, hogy a válaszok egy adott hangnemben vagy perspektívából szülessenek meg. Kiválóan használható, ha hivatalos vagy lazább hangnemű választ akarunk, illetve, ha nem az átlagos tudás szinten várjuk a válaszokat (például valamihez egyáltalán nem értünk, vagy profik vagyunk).

Példák:

1. Mentor tanácsa a karrierépítéshez:
 - HU: "Mint mentor, milyen tanácsot adnál egy friss diplomásnak a karrierépítés kezdő lépéseiről?"
 - EN: "As a mentor, what advice would you give to a recent graduate about starting their career?"
2. Gyermekkönyv írója mesél egy történetet:
 - HU: "Mint egy gyermekkönyvek írója, mesélj egy történetet egy bátor kiscicáról, aki új barátokat keres."
 - EN: "As an author of children's books, tell a story about a brave little kitten looking for new friends."
3. Történelem tanár magyarázata egy eseményről:
 - HU: "Mint történelem tanár, magyarázd el, hogy mi vezetett az első világháború kitöréséhez."
 - EN: "As a history teacher, explain what led to the outbreak of World War I."

4. Válasz kérése mély szakmai ismeretekkel:
 - HU: "Mint egy egyetemi tanár, magyarázd el, milyen tényezők befolyásolják a testsúlyt!"
 - EN: "As an university professor, explain what factors influence weight!"
5. Séf ajánlása a tökéletes vacsorához:
 - HU: "Mint egy tapasztalt séf, milyen fogásokat ajánlanál egy romantikus vacsorához?"
 - EN: "As an experienced chef, what dishes would you suggest for a romantic dinner?"

Format-based prompting (Formátum szerinti promptolás)

A formátum szerinti promptolás esetén expliciten megadjuk a kívánt válasz formátumát, legyen az lista, bekezdés, táblázat, vagy bármilyen egyéb strukturált formátum. Ez a módszer segít a modellnek abban, hogy a válaszokat egy meghatározott, könnyen értelmezhető és felhasználóbarát formában adja. Használjuk, ha terjedelemre, stílusra akarunk utasítást adni.

Példák:

1. Listás formátum egy bevásárlólistához:
 - HU: "Készíts egy bevásárlólistát egy olasz vacsoraesthez, felsorolva az összetevőket pontok formájában."
 - EN: "Create a shopping list for an Italian dinner night, listing the ingredients in bullet points."
2. Téma bemutatása röviden:
 - HU: "Magyarázd el, hogyan működik egy tengeralattjáró 3 mondatban."
 - EN: "Explain how a submarine works in 3 sentences."
3. Táblázatos formátum egy edzéstervhez:
 - HU: "Készíts egy táblázatot egy heti edzéstervvel, amely tartalmazza a napokat, a gyakorlatokat és az ismétlések számát."
 - EN: "Create a table for a weekly workout plan that includes days, exercises, and number of repetitions."
4. Kérdés-válasz formátum egy interjúhoz:

- HU: "Formáld a válaszokat kérdés-válasz formátumban egy kitalált interjúhoz egy híres íróval."
 - EN: "Format the responses in a Q&A format for a fictional interview with a famous author."
5. Esszé egy történelmi eseményről:
- HU: "Írj egy 3000 szavas esszét a második világháborúhoz vezető eseményekről!"
 - EN: " Write a 3000-word essay on the events leading up to the Second World War."

Példák

Ebben a fejezetben összeszedtünk néhány ötletet, hogy mire használhatod a ChatGPT-t. Igyekeztünk a leggyakrabban használt területekre fókuszálni. Mint máshol, a promptokat itt is megtalálod angolul és magyarul is.

Levélírás

Fogalmazd meg egy levelet egy kollégának, amelyben elnézést kérsz egy elmaradt határidő miatt és javasolsz egy új ütemtervet a projekt befejezésére.

Draft an email to a colleague apologizing for a missed deadline and proposing a new timeline for project completion.

Írj egy levelet egy új ügyfélnek, amelyben bemutatod a szolgáltatásaidat és kiemelsz néhány egyedi előnyt.

Compose an email to a new client introducing your services and highlighting the unique benefits.

Készíts egy visszajelzést kérő emailt egy termékbemutató után, hangsúlyozva az ügyfél véleményének fontosságát.

Create a follow-up email for feedback after a product demo, emphasizing the importance of the client's opinions.

Információszerzés

Magyarázd el a blokklánc technológia fogalmát úgy, hogy az egy műszaki háttérrel nem rendelkező személy is megértse.

Explain the concept of blockchain technology in terms understandable to someone without a tech background.

Adj összefoglalót a kisvállalkozások számára szóló digitális marketing legújabb trendjeiről.

Provide a summary of the latest trends in digital marketing for small businesses.

Magyarázd el egyszerűen a mediterrán étrend egészségügyi előnyeit.

Explain the health benefits of a Mediterranean diet in simple terms.

Marketing

Találj ki egy figyelemfelkeltő szlogent egy környezetbarát ruházati márkához.

Generate a catchy slogan for an eco-friendly clothing brand.

Készíts egy Instagram-posztot egy új jógaóra népszerűsítésére, beleértve a láthatóságot növelő hashtag-eket.

Create a post for Instagram promoting a new yoga class, including hashtags to increase visibility.

Fogalmazz meg egy bevezetőt egy pékség havi különleges ajánlatairól szóló hírlevélhez.

Draft a newsletter introduction for a bakery's monthly special offers.

Kisvállalkozás

Sorolj fel három költséghatékony marketingstratégiát egy helyi kávézó számára.

List three cost-effective marketing strategies for a local cafe.

Javaslatok egy kis kiskereskedelmi weboldal felhasználói élményének javítására.

Suggest improvements for a small retail website to enhance user experience.

Adj egy tervet egy butik készletgazdálkodásának hatékonyabbá tételére.

Provide a plan for managing inventory more efficiently in a boutique.

Egészség, Fitnessz és Főzés

Ajánlj három gyors és egészséges reggeli opciót zsúfolt reggelekre.

Offer three quick and healthy breakfast options for busy mornings.

Készíts egy 15 perces otthoni edzéstervet kezdőknek.

Create a 15-minute home workout routine for beginners.

Adj tippeket az étel-előkészítéshez, amelyek időt takarítanak meg a hétköznapiakban.

Provide tips for meal prepping that save time throughout the week.

Végszó

Reméljük, hogy e könyv lapjain keresztül meggyőződte arról, hogy az AI nem csak a programozók és tech guruk eszköztárába tartozik. Az AI ma már mindenki számára elérhető, és te is képes vagy kiaknázni a lehetőségeit, legyen szó a munkaterhelés csökkentéséről, kreatív projektek inspirálásáról, vagy egyszerűen csak az élet apró problémáinak megoldásáról.

Ne állj meg itt! Folytasd az AI-ról való tanulást, kísérletezz bátran az új eszközökkel és technikákkal, és legyél részese a mesterséges intelligencia forradalmának. Ha jobban beleásnád magad, keresd fel az oldalunk: <https://ineviq.hu> és nézz körül oktatóanyagaink között!

Ne feledd: az AI nem a jövő technológiája – már a jelenünk része is. Te hogyan fogod használni?